

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Virtute Religionis, Et Ei Annexis; Continens septem Tractatus
Theologiae Moralis praecipuos. Primus, in ordine septimus, est de Oratione
... Septimus, & latissimus, de Beneficiis Ecclesiasticis

Castro Palao, Fernando de

Lugduni, 1669

An Pontifex ius patronatus derogare possit, & quando haec derogatio
contingat. punct. 10

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76561](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76561)

feratis, cum patroni in presentando concordet non sunt.

Contra ius tamen videtur mihi dicendum. arg. c. si forte. 63. dist. ibi enim committitur in pari electione Metropolitanis iudicio digniorem preferre. & caeterum non ordinatio fiat illius, qui non fuerit expostulatus. Ergo cum in electione non sit locus contemner electos, & alium non electum confirmare, neque etiam in nominatione debet fieri; eadem enim est in utroque ratio, scilicet ne populus beneficium non optatum contemnat, aut oderit.

Sed quid si de facto Episcopus non presentatum instituit? Respondeo probabiliter esse irritam esse institutionem. ex c. de cepimus. 16. quast. 7. ibi. Quod si spiritus eidem sancta oribus, vestros tibi dem presumpserit Episcopus ordinare. Et ordinatio non irritam nouerit esse. Et ad verecundiam suam alios in eorum loco quos iudem ipsi fundatores condignos elegerint ordinari. Neque obstat textus in cap. illud. de iure patronatus. ubi institutio facta sine presentacione illorum ad quos pertinebat, non dicitur irrita, sed irritanda. Quia factus titulus est in iure (sæpe verbum irritanda, pro declarandi irrita sumi) & notant alii relectis Azor. 1. p. inst. mor. lib. 6. cap. 2. quast. 8. Gonzalez ad reg. cancell. gloss. 56. num. 78. August. Barbosa 3. par. d. poreff. Episc. allegat. 7. num. 17. Gregor. Lop. eg. 5. tit. 15. par. 1. num. 1. quæstio dicitur amer. la. 2. glossa, content ex parte Lessius lib. 2. c. 34. dist. 9. n. 39. affirmans, si patronus se opponit collationi. n. a. tempus dignum ad presentandum, euaneſcit collationem, scilicet non se opponit; quia tunc collatio absque presentacione facta confirmabitur, & manebit valida.

Quando autem duo sunt patroni; alter laicus, alter clericus, & uterque Petium presentatur; tamen si laicus alium digniorem presentet, non est instituendus secundus, quia inferior est in iure presentacionis, cum solum a laico sit presentatus cumulatim, & Petrus sit presentatus a laico; & a clerico: sic Abbas in cap. cum autem. de iure patronatus. num. 4. Tiraquel. de iure primogen. q. 27. opin. 11. num. 5. August. Barbosa 3. p. de poreff. Episc. alleg. 7. num. 166. & 198. Neque obstat laicum mutare posse sententiam; & in beneficiorum collatione dignitatem beneficii maxime spectari, ob quas rationes tenet Lessius lib. 2. cap. 34. dist. 8. num. 32. posse in supradicto casu digniorem preferre; non inquam obstat; quia laicus (vt supra dictum est) non mutat sententiam reuocando priorem nominationem, sed nonam addendo, & æquale ius nominato coaccdat, ac concedit firma persistat, & æquale ius nominato coaccdat, ac concedit secunda, & insuper addatur priori nominationi Ecclesiastica nominatio; efficitur sanè priorem nominatum ius fortius habere; quia non ex dignitate nominati, sed ex nominatione ipsa ius acquiritur. Dignitas autem beneficii spectari maxime debet, quando in presentacione fuerit æqualitas; scilicet si inæqualitas intercedat.

PUNCTVM. X.

An Pontifex ius patronatus derogare possit, & quando hæc derogatio contingat.

- 1. Potest Pontifex cuiuslibet patronatus derogare, sed ex causa iusta.
- 2. Diversa causa requiritur pro patronatu laico, & Ecclesiastico.
- 3. Patronatus laico non censetur derogatum, nisi de derogatione expressè constet.
- 4. Non est censendus derogatus per clausulam generalem, qua omnia beneficia presentacionis referuntur.
- 5. Sicut patronatus Ecclesiasticus.
- 6. An si ius patronatus mixtum sit, derogetur sub derogatione cuiuscumque patronatus? Affirmant derogari plures. Contrarium est probabilius.
- 7. Ex parte nisi ex maiori parte Ecclesiasticum sit.
- 8. An per clausulam generalem derogetur ius patronatus competens ex privilegio? Affirmariud respondetur.
- 9. Cum beneficium est litigiosum in curia, an Pontifex possit illud prouidere absque derogatione iuris patronatus? Sub distinctione respondetur.

Extra sententia est, posse Pontificem cuiuslibet patronatus ius Ecclesiastico, sine laico derogare. Quia cum ab ipso concessus sit, ab ipso potest fieri derogatio; sic post alios antiquiores, quos referunt Conaruias pract. quast. cap. 36. num. 1. Azorius 2. p. inst. moral. lib. 6. c. 23. q. 1. Lessius lib. 2. de inst. c. 34. dub. 9. num. 35. Gonzalez super reg. 8. Cancell. gloss. 18. num. 1. Valquez opuscul. de benef. cap. 2. §. 1. dub. 8.

Acquitur tamen causa rationabilis, & iusta, & Ecclesie utilitatem respiciens, vt licita sit derogatio. Tum quia iuri alterius questio non est iustum absque causa derogate, neque Pontifex privilegia a se concessa tollere potest absque causa; quod maxime procedit in patronatu, fundacione, constructione, dotatione Ecclesie acquisito, quia tacite ob illius acquisitionem hæc facta sunt. Quapropter in Trident. sess. 23. cap. 9. de reform. max. prudentissime cauetur, cum patronatus Ecclesie alicui tol-

litur, vt restituatur ei, quæ in acquisitione talis iuris contrahitur. Pretendit ergo concilium nemini ius acquisitum tollere, nisi et plena satisfactio fiat. sic Azorius 2. p. inst. lib. 6. cap. 23. q. 1. Ve autem valida sit derogatio, nulla requiritur causa. Quia ea quæ ex voluntate Pontificis conceduntur, ipso contradicente cessant. Semper tamen presumi debet causam legitimam ad esse in tali derogatione. 2. Causa autem diuersa expostulatur in derogatione patron. laici, ac in derogatione patron. Ecclesiastici. Quia in derogatione patronatus laici derogatur priuilegio oneroso, seu remuneratorio; in remuneracionem enim fundacionis Ecclesie illius fundatoribus patronatus conceditur; quia illis conceditur, quia fundant, & sub conditione si fundent. At in derogatione Ecclesiastici patronatus gratiosum priuilegium derogatur; cum totum priuilegium ex gratia sedis Apostolicæ ortum habeat, non ex aliquo quasi contractu, & iure acquisito patronorum. Sed ad priuilegium onerosi, & remuneratori derogationem efficacior causa requiritur, quam ad derogationem gratuiti. Ergo maior causa expostulatur pro derogatione laici patronatus, quam pro derogatione patronatus Ecclesiasti.

3. Solum est dubitatio, quando censetur uterque derogatus? Quia in te pro certo statuendum est patronatum laicum nunquam censeri debere derogatum, nisi expressè illius fiat derogatio: sic ex communi sententia tradit Cou. pract. c. 36. n. 2. & §. 99. & doctores statim referendi. Ratio est, ne retardatur laici a fundacione Ecclesiarum, videntes prerogatiuas, & priuilegia sibi concessa, ob quorum consecutionem proprias diuitias consumpserunt, passim, & absque virgenti causa tolli. ideoque concilium d. sess. 25. c. 9. de reform. dixit patronorum iura tollere, piasque fidelium voluntates in eorum institutione violare æquum non est.

4. Hinc infero non censeri derogatum huic patronatu in c. 2. de prebend. in 6. neque in reg. 8. Cancell. neque in qualibet alia continente clausulam generalem, qua omnia beneficia Pontifex referuat; tamen si dicat ad cuiuscumque presentacionem pertinere: sic Cou. alios referens. sup. Azor. 2. p. inst. mor. lib. 6. cap. 2; quast. 2. Gonzalez. ad reg. 8. cancell. gloss. 18. num. 2. Lessius lib. 2. cap. 34. dub. 9. num. 36. Valq. opuscul. de benef. c. 2. §. 1. dub. 8. num. 24. Ratio est; quia hæc derogatio vt pote odiosa strictè interpretanda est; vt minus quam fieri possit, lædatur; cum ergo possit de solo patronatu Ecclesiastico intelligi, ita vt faciat hunc sensum, ad cuiuscumque siue Episcopi, siue illo inferioris; siue collegij, siue vniuersitatis presentacionem pertinere beneficium; sibi referuat conferendum; nulla est causa ob quam astingamur derogationem ad laicorum patronatum extendere. Adde si patronatus sit alicuius Comitis, Marchionis, Ducis, alicuiusve Principis, oportere illius fieri expressam mentionem, neque sufficere, si dicat se referuat beneficium ad cuiuscumque presentacionem pertinere etiam laici. Horum enim ius fortius est, vt pote ipsi de Ecclesia benemeriti, ac proinde sub nomine illo generali laici non comprehenduntur: sic Cou. Valq. Lessius sep. Azor. 9. 9. Quia item ratione sub nomine generali cuiuscumque Principis in hac derogatione non comprehenditur patronatus Regis, vel Imperatoris ob eorum altissimam dignitatem: debebat enim eorum fieri specifica mentio, vt derogatum censetur: sic expressè Azor. sup. Supradicta procedunt de patrono laico, qui bona fide patronatum possidet, tamen vt verè patronus non sit, quia dum est in possessione presentandi, verè patronus est; & ius habet questum presentacionis, fructibus enim, & commoditatibus alienæ rei fruuntur bonæ fidei possessores: sic Cou. pract. quast. c. 3. n. 6. Azor. 2. p. inst. mor. lib. 6. c. 23. q. 6. Valq. opuscul. de benef. c. 2. §. 1. dub. 11. n. 28.

5. Quod si ius patronatus laicum non sit, sed Ecclesiasticum, per generalem reservationem supradictam derogatum censetur. Ratio est; quia hoc ius clerico competit titulo Ecclesie; eo quod ex bonis Ecclesie beneficium est fundatum, vel ipsi a laicis concessum. Cum ergo Pontifex caput sit Ecclesie, & omnium Ecclesiasticorum superior, nullam iniuriam irrogat illius prelati, si iura illis competentia, ab ipsoque donata, vt sibi magis propria arroget, & exequatur; ac proinde per solam simplicem collationem beneficij factam à Pontifice sciente tale beneficium ad Ecclesiasticos patronos pertinere, derogatum est tali iuri: & ita tenet, aliis relectis Couar. d. c. 36. num. 5. Gonzalez gloss. 18. nu. 6. Lessius lib. 2. cap. 34. dub. 9. num. 36. Valquez opuscul. de benef. cap. 2. §. 1. dub. 8. num. 22. Azor. 2. p. inst. mor. lib. 6. cap. 23. q. 2.

6. Difficultas autem est; an si ius patronatus partim laicum sit, & partim Ecclesiasticum, quodque mixtum vocatur, censetur comprehendi sub reservatione facta cuiuscumque patronatus? Graues doctores censent comprehendendi; eo quod dignior pars tñahere ad se debet minus dignam; ac proinde reservatio Ecclesie, patronatus, vt pote dignioris, debet tñahere ad se laicum patronatum minus dignum, & fauet c. per tuas. e. concingit. de arbitris. & tradit Staphil. de litteris grat. vi. de modo, & forma impetrandi. §. sed dubium est. n. 3. in paruis.

Nihilominus tenenda est contraria sententia, quia æquum non est ob societatem clerici laicum suo iure priuari. Neque dignitas clerici sufficiens est iura laici patronatus mutare, cum in presentacione clericus, & laicus æquale ius habeant, Neque